

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701310**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Qaysi gapda yasama soʻzni tobelantirgan ibora ishtirok etgan?
A) *Haqiqiy vatanparvarlar jon kuydirib mehnat qilishdan aslo charchamaydilar.*
B) *Vatanga boʻlgan muhabbatim meni xorijliklar yutugʻidan koʻz yumishga majbur qilmaydi.*
C) *Oʻz vataniga dogʻ tushirish uni sotish degan soʻz.*
D) *Vatanni koʻz qorachigʻiday asrashni maʼrifatli millatlardan oʻrganish kerak.*
2. Taqillaydi eshik nogahon,
-Kimsan?- Deyman tugab sabotim,
-Ochgil, -deydi. -Bu –men, qadrdon,
Bilmoq boʻlsang-bardoshdir otim.
Ushbu sheʼriy parchada nechta egasi yashirilgan soda feʼl kesimli gap mavjud?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
3. Qaysi gapda fonetik oʻzgarishga uchragan soʻz yasama soʻzga tobelangan?
A) *Qulogʻing soz eshista agar, Nozik sasga bir dam quloq os.*
B) *Yonib ishq alangasida, Oy qiladi unga tabassum.*
C) *Oʻzligim bilmoqqa davrim Berdi imkon, oʻz begim.*
D) *Mening uygʻoq qalbinga ayon, Ne xususda kuylar shalola.*
4. **parrak, qoʻyin, tuk, bu, boʻgʻiz, varaq, obroʻ, yuk, koʻngil, shu**
Berilgan soʻzlardan nechtasiga egalik qoʻshimchalari qoʻshilganda tovush ortishi yuz beradi?
A) 2 B) 4 C) 5 D) 3
5. Toʻgʻri hukmni aniqlang.
A) *ovozdor undoshlarda shovqin ishtirok etmaydi*
B) *jarangli jufti yoʻq jarangsiz undoshlar hosil boʻlish oʻrniga koʻra bir guruhga mansub undoshlar sanaladi*
C) *jarangli va jarangsiz juftlik hosil qiluvchi undoshlar shovqinli undoshlarga mansub*
D) *jarangsiz jufti yoʻq jarangli undoshlar faqat sonor undoshlar guruhiga mansub*
6. Berilgan murakkab qoʻshma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimlarida feʼlning munosabat shakli orqali ifodalangan qaysi grammatik maʼnolar barcha kesimlarda bir xil?
Agar sen goʻdaklik zamoningda onang sen bilan qanday hayot kechirganini, oʻzingning esa osmon bilan yerning farqini bilmaydigan bir chaqaloq boʻlganini bilishni istasang, atrofingdagi onalarda qara, ularning qoʻllaridagi chaqaloqlarga nazar sol, shunda sen oʻz goʻdakligingni yorqin tasavvur qilasan va oʻzing bundan xulosa chiqarib olasan.
A) *zamon va shaxs-son maʼnosi*
B) *zamon va mayl maʼnosi*
C) *mayl va shaxs-son maʼnosi*
D) *mayl, shaxs-son va zamon maʼnosi*
7. Yam-yashil vohalarga,
Badiiy lavhalarga,
Sheʼriy sarlavhalarga,
Boy ekansan, Fargʻona.
Ushbu parcha haqidagi toʻgʻri hukmni toping.
A) *egasi umumlashgan sodda gap*
B) *murakkab feʼl kesim ishtirok etgan sodda gap*
C) *vositali toʻldiruvchi uyushgan sodda gap*
D) *toʻrt oʻrinda sifatlovchi aniqlovchi ishtirok etgan*
8. Kal ketaverdi, ketaverdi, charchab, suvsab bir daraxt soyasida yotib uxladi. (Ertakdan)
Ushbu gap tarkibida asosi ham omonimlik, ham paronimlik xususiyatiga ega soʻz necha oʻrinda qatnashgan?
A) 3 B) 1 C) 2 D) 4
9. Qaysi gapda paronim bilan bogʻliq xatolikka yoʻl qoʻyilgan?
A) *U sandiqdagi javohirlardan qisimiga sigʻancha oldi.*
B) *Unga ekishga yaroqli yerlarning hisobini olish topshirilgan edi.*
C) *Hivotning aʼyonlari yangi podshoga yaxshi koʻrinish ilinjida edilar.*
D) *Dushman turli xiyla bilan jangchilarning tinkasini quritmoqchi edi.*
10. **Tut pishigʻida koʻrishgandik.**
Berilgan gapda maʼno koʻchishining qaysi turi mavjud?
A) *metonimiya* B) *metafora* C) *sinekdoxa* D) *vazifadoshlik*
11. Yana tushdi Rus sari yoʻlim,
Eron, sendan ketgummi hali,
Nahot, seni bot koʻrmas boʻldimi?
Ona yurtga mehrim tufayli
Yana tushdi Rus sari yoʻlim.
Sheʼriy parchada ravish turkumiga oid soʻzlar necha oʻrinda ishtirok etgan?
A) 2 B) 4 C) 5 D) 3
12. Qaysi gapda kelishik qoʻshimchasini koʻmakchi bilan almashtirish mumkin?
A) *Matni kitobdan daftarga koʻchirdim.*
B) *Birdan chehrasidagi quvonch oʻrnini hayrat egalladi.*
C) *Hovli suv quygandek jimjit.*
D) *Kutubxonachi yangi kitoblardan gapira boshladi.*
13. Suydim,
Erkalandim,
Ayrildim,
Kuydim,
Izzat nima bildim,
Shu-da bir yashash!
Sheʼriy parchadagi feʼllar haqidagi notoʻgʻri fikrni aniqlang.
A) *ikkita feʼlning yetakchi morfemasi fonetik xodisa asosida yozilgan*
B) *ikkita feʼl sodda yasama hisoblanadi*
C) *ikkita feʼl tarkibida nisbat qoʻshimchasi qoʻllangan*
D) *faqat oʻtimli feʼllar ishtirok etgan*
14. Taqlid soʻz eganing aniqlovchisi vazifasini bajargan gapni aniqlang.
A) *Jigarim otashga tegardi jiz-jiz, Sochlarim oqargan shunda, ehtimol.*
B) *Yetti qaroqchi yulduzi tik kelganda qoʻngʻir-qoʻngir ovozdan uygʻonib ketdim.*
C) *Qirlarning gʻir-gʻir shamoli, oʻpkalarga moydek tuyilgan totli havosi hammamizning ruhimizni koʻtarib yubordi.*
D) *Chiqib ketayotganida chol-kampir pichir-pichir qilayotganini sezdim.*
15. Qaysi javobda toʻrtta sodda gap ishtirok etgan?
A) *Osti ham bir, usti ham bir tuproqning, Yur, oʻgʻlonim, elni koʻtarish uchun.*
B) *Qilichbozlar, otiqlarning yurti bu, Moziyga boq, kimsan, aytar bu koʻzgu.*
C) *Bahor keldi, endi ortiq qish emas, Yur, oʻgʻlonim, elni koʻtarish uchun.*
D) *Hamon suqli koʻzlar ila boqar yov, Oz yeringni oʻzing asra boʻlib dov.*
16. Qaysi gapda imloviy xatoga yoʻl qoʻyilmagan?
A) *Har bir narsani tejash, bugungini ertaga zahiraga qoʻyish - yaxshi fazilat.*
B) *Xayoliga kelgan fikrlarni aytishga xayiqdi.*
C) *Oqilona narx-navo tayin qilinsa, paxta bilan pillaning oʻziyoq jumhuriyatni bermalol boqa oladi.*
D) *Dard hurujidan xoli boʻlganida, Mahmudning koʻziga qaraboq noxushlik yuz berganini anglarmidi...*
17. Oʻgʻil ham qiz ham albatta uyda koʻchada oʻz feʼli muomalasi bilan boshqalarga oʻrnak boʻlishi kerak.
Ushbu gapda tushurib qoldirilgan tinish belgilari haqida toʻgʻri fikrni aniqlang.
A) *5 oʻrinda vergul, 1 oʻrinda tire tushurib qoldirilgan*
B) *4 oʻrinda vergul, 1 oʻrinda tire tushurib qoldirilgan*
C) *6 oʻrinda vergul tushirib qoldirilgan*
D) *4 oʻrinda vergul tushirib qoldirilgan*
18. Men sizga begʻubor yaylov havosida chiniqqan, bir necha bor yirtqich hayvonlar hujumiga yoʻliqqan qoʻrqmas va kamtar, kamgap va qaysar bir bola haqida hikoya qilmoqchiman.
Berilgan gapdagi sodda yasama feʼl(lar) qanday gap boʻlak(lar)ga tobelanib kelgan?
A) *sifatlovchi aniqlovchiga*
B) *vositasiz toʻldiruvchiga va kesimga*
C) *vositali toʻldiruvchiga*
D) *holga va sifatlovchi aniqlovchiga*
19. Agar bu Oʻzbekistonimizni dunyoga tarannum etmoqchi, uning qadimiy tarixini ulugʻlamoqchi boʻlsak, avvalambor, buyuk yozuvchilarni, buyuk shoirlarni, buyuk ijodkorlarni tarbiyalashimiz kerak.
Ushbu gapda faqat hokim qismi yasama soʻzdan iborat boʻlgan soʻz birikmalari sonini aniqlang.
A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

20. Qaysi gapda teng bog'lovchi uyushiq to'ldiruvchini bog'lamagan?
A) *Fan - qayiq va kemalar uchun ochiq okeandir: biri unda oltin xirmonlarni to'plasa yig'sa, biri unda mayda baliqlar ovlash bilan band.*
B) *Dunyoda turmoq uchun dunyoviy fan va ilmni o'rganish lozimdir, zamona ilmi va fanidan bebahra millat boshqalarga poymol bo'lur.*
C) *Bo'honchilar, chindan ham, baxtsiz maxluqlarki, o'z g'alabalari natijasida yuzlari battarroq qorayganini va ichlari yana battarroq chirkinlashganini sezmaydilar.*
D) *Kuchli va oliyjanob tabiatlilar hamma asrashga qodir bo'lgan haqiqat yordamida yolg'onni zangidek oyoqosti qilib tashlaydilar.*
21. Kesim haqidagi to'g'ri hukmlarni aniqlang.
1) gapning markazi hisoblanadi; 2) barcha bo'laklar unga bevosita bog'lanadi; 3) tasdiq yoki inkor ma'nosini ifodalaydi;
4) zamon, mayl, shaxs -son ma'nolari bilan shakllanadi
A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 4 C) 1, 4 D) 2, 3
22. Qaysi gap tarkibida fe'llarning munosabat shakli bilan omonim bo'la oladigan sifat yasovchi qo'shimcha qatnashmagan?
A) *Bolaligimni sirdosh dugonalalar davrasida o'tkazmaganman.*
B) *Belanchakda yotgan go'dakning o'ksik yig'isi Oysha onaga ta'sir qildi.*
C) *Qizining doimiy ezgin xayollar og'ushida yurganini ko'rib, uning bir dardiga o'n dard qo'shildi.*
D) *Rahimjon korxonada xodimlarining e'tiborsizliklari tufayli yuzaga kelgan qatro jiddiy muammolar haqida gapirdi.*
23. **Atamashunoslik** so'zi tarkibidagi ikkinchi ko'makchi morfema qaysi so'z turkumini yasash xizmat qilgan?
A) *sifat* B) *fe'l* C) *ravish* D) *ot*
24. Berilgan she'riy parchada yasama so'zlar necha o'rinda ishtirok etgan?
Mulki borliq ichra bir mahal,
Ko'rkamgina olam yaralgan.
Bermoq uchun dunyoga sayqal,
Olam aro odam yaralgan.
A) 5 B) 4 C) 3 D) 2
25. Quyidagi qaysi asar she'riy roman hisoblanmaydi?
A) *"Surat" (Mirtemir)*
B) *"Yevgeniy Onegin" (Pushkin)*
C) *"Ziyod va Adiba" (Mirmuhsin)*
D) *"Don Juan" (Bayron)*
26. "Nevara" nomli doston yaratgan adibni belgilang.
A) *Shuhrat* B) *E. Vohidov* C) *Mirmuhsin* D) *R. Hamzatov*
27. Qaysi adib ikki davlat madhiyalarining so'zini yozgan?
A) *J.London* B) *E.Seton - Tompson* C) *H.Hayne* D) *R.Thakur*
28. Ozod Sharafiddinov hayoti va ijodiga tegishli bo'lmagan ma'lumotni toping.
A) *"Jahon adabiyoti" jurnalining 100ta sonini tayyorlab ulgurgan.*
B) *O'zbek adabiyotshunosligida ko'p tilga olinadigan "shafqatsiz realizm" ko'rinishlarini o'tgan asrning 60-yillarida o'zbek romanchiligiga olib kigan.*
C) *Cho'lpon, Fitrat singari ijodkorlar haqida yozgan maqolalari katta shov-shuvga sabab bo'lgan.*
D) *"Zaharxanda qahqaha", "Bir tilda gaplashaylik", "She'r ko'p, ammo shoir-chi?" maqolalari adabiy jamoatchilik orasida birdan og'izga tushgan, munozara mavzusiga aylangan.*
29. Zavqiy hayotiga oid ma'lumot berilgan javobni belgilang.
A) *Chimyonida maktabdorlik, shuningdek, kosiblik bilan shug'ullangan.*
B) *Onasi Oyshabibi o'g'lida adabiyotga nisbatan ilk havaslarni uyg'otgan.*
C) *Shoirning o'z o'g'li qo'li bilan tuzgan devoni uning vafotidan so'ng turmush o'rtog'i Xayrunniso tomonidan Qashqarga olib ketilgan.*
D) *Otasi Akmal taxallisi bilan ijod qilgan.*
30. Davlat qo'nsa bir chibinning boshig'a,
Semurg' qushlar salom berar qoshig'a...
Ushbu bayt xalq dostonlaridagi qaysi qahramon tilidan aytilgan?
A) *Alpomish* B) *Boysari* C) *Kutung'mish* D) *Boybo'ri*
31. Shuhratning "Oltin zanglamas" romanida Sodiqli maktabdagi halol o'qituvchilarni quvg'in qilish, ta'qib ostiga olishda ayblagan adabiy qahramonni aniqlang.
A) *Mirsalim* B) *Sa'dullayev* C) *Shukurov* D) *M. Abdurahmonova*
32. Shoira Anbar Otin qaysi mashhur mumtoz shoiramizning jiyani bo'lgan?
A) *Maknuna* B) *Dilshodi Barno* C) *Nodirabegim* D) *Jahon otin Uvaysiy*
33. "Bir kun yilonlar jam bo'lib aydilar: bizlar laklak bilan murosqa qilib qismat qilolir har kunda bir yilonni oning xo'rokiga berali, o'zgamizga zahmat bermasun. Barchalari aydilar: andoq bo'lsun. Bir yilonni elchi qilib laklakning yoniga yibordilar".
Laylak va ilonlar haqidagi hikoyatdan olingan ushbu parcha. qaysi asarda, keltirilgan?
A) *"Guliston" (Sa'diy Sheroziy)*
B) *"Gulistoni bit-turkiy" (Sayfi Saroyi)*
C) *"Zarbulmasal" (Muhammadsharif Gulxaniy)*
D) *"Miftoh ul-adl" (Poshshoxo'ja Abdulvahobxoja o'g'li Xoja.)*
34. Qaysi asar Alisher Navoiyning falsafiy qasidasi hisoblanadi?
A) *"Tuhfatul-afkor"* B) *"Sab'at-u-abhur"* C) *"Munshaot"* D) *"Nasoyim ul-muhabbat"*
35. Qaysi dramatik asarda "Bu kecha tushimda payg'ambarni ko'rdim, sizni so'rab yubordilar",- deya xushomadgo'yiligi evaziga chopon kiygan obraz uchraydi?
A) *"Mehrobdan chayon"* B) *"Advokatlik osonmi?"* C) *"Abulfayzxon"*
D) *"Sohibqiron"*
36. Radif haqidagi quyidagi qaysi ma'lumot noto'g'ri?
A) *Radif qisqa va yoyiq bo'lishi mumkin.*
B) *Ko'pincha baytdagi fikrning asosiy yuki radif zimmasiga tushadi.*
C) *Radif qofiya bilan yonma-yon, birga, unga ergashib keladi.*
D) *"Radif" atamasi fors tilidan olingan.*

BIOLOGIYA

37. Qora tanali, normal qanotli (otasi kalta qanotli) oq ko'zli urg'ochi drozofila pashshasi qanday tipdagi gametalarni hosil qilishi mumkin?
A) aBX^d , aBX^D
B) aBX^d , abX^d
C) ABX^d , abX^d
D) aBX^d , abX^D
38. Makkajo'xorida barglarning burishganligi va poyaning past bo'lishi retsessiv belgilar hisoblanib, bitta xromosomada joylashgan. Barglari silliq va normal uzunlikdagi o'simlik barglari burishgan past bo'yli o'simlik bilan chatishtirilib 1200 ta o'simlik olindi. Shundan 216 ta organizm ota-onaning ayrim belgilarini o'zida mujassamlashtirilgan. Retsessiv belgiga ega bo'lgan organizmlar sonini aniqlang.
A) 492 B) 984 C) 600 D) 108
39. Odamda giperxolesterinuriya dominant belgi sifatida autosomadagi genlar ishtirokida irsiylanadi. Gomozigotalilarda kasallik ateroskleroz va terida xavfsiz o'simtalar paydo bo'lishi bilan kechadi. Geterozigotalilarda kasallik yengil o'tib, faqatgina qonda xolesterin miqdorining yuqori bo'lishi bilan xarakterlanadi. Gipertriox Y xromosomada joylashgan. Giperxolesterinuriyaning yengil formasi bilan kasallangan ayol o'ziga o'xshash va gipertriox bilan kasallangan erkakka turmushga chiqdi. Farzandlarning gipertriox bilan tug'ilish ehtimolligini (%) aniqlang.
A) 25 B) 100 C) 75 D) 50
40. Xromosoma ayrim bo'lagining 180° ga burilishi (a) va DNK bo'lagi genomning ma'lum joylarga kirishi (b) qanday nomlanadi?
A) *a-inversiya; b-inversiya*
B) *a-inversiya; b-inversiya*
C) *a-deletsiya; b-duplikatsiya*
D) *a-inversiya; b-ekssziya*
41. Mitoxondriyalarda ATF sintezi... sodir bo'ladi.
1) aerob sharoitda; 2) kislorod ajralishi bilan; 3) glyukozaning parchalanishi hisobiga; 4) sut kislotaning hosil bo'lishi bilan; 5) CO₂ ajralishi bilan; 6) sut kislotaning parchalanishi hisobiga; 7) CO₂ ning sarf bo'lishi bilan
A) 3,5 B) 1,2,3 C) 2,4,7 D) 5,6
42. Shimpanze zigotasining birinchi marta ekvatorial bo'linishidan hosil bo'lgan blastomerlarda necha juft autosomal bo'ladi?
A) 184 B) 368 C) 192 D) 288
43. Qaysi javobda o'simliklar sistematikasi katta sistematik guruhdan kichik sistematik guruhga qarab to'g'ri ketma-ketlikda ko'rsatilgan?
1) qoqio'tdoshlar; 2) qora jusan; 3) magnoliyasimonlar; 4) ikki

- urug' pallalilar; 5) shuvoq; 6) magnoliyatoifalar; 7) yopiq urug'lilar; 8) ziradoshlar; 9) ermon shuvog'i
A) 6,3,1,9,5 B) 5,2,8,4,7 C) 7,4,8,9,5 D) 6,4,1,5,2
44. To'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) Makkajo 'xori o'simligida 3- va 5-juft xromosomalar tarqalmay bitta qutbga to'planishi natijasida meyozi 1 yakunida 19 yoki 21 ta xromosomal hujayralar hosil bo'ladi
B) Qalampir hujayrasida to'rt juft gomologik xromosomalar faqat bitta qutbga to'plansa, 45 yoki 51 ta xromosomal to'plam hosil bo'ladi
C) No'xat o'simligida 2- va 5-juft xromosomalar tarqalmay bir qutbga to'planishi natijasida meyozi 1 yakunida hujayrada 11 yoki 15 ta xromosoma bo'ladi
D) Bug'doy o'simligi hujayrasida 4-juft xromosomada inversiya yuz berganda 14 ta xromosoma bo'ladi
45. Paleozoy (a) va mezozoy (b) eralariga xos biologik progresslarni aniqlang.
1) qushlarni issiqqonlilik; 2) urug'li o'simliklarda chang yo'li va urug; 3) hasharotlarda qanot; 4) stegosefallarda besh barmoqli oyoqlar; 5) sutemizuvchilarda to'rt kamerali yurak; 6) sudralib yuruvchilarda qalin po'choq bilan qoplangan tuxum
A) a-3,4; b-1,2
B) a-2,6; b-1,5
C) a-3,4; b-5,6
D) a-1,3; b-2,5
46. Organizm (a) va biogeotsenoz (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
1) gomologik xromosomalar orasida konyugatsiya jarayoni; 2) kapalak qurtining metamorfozi; 3) genlar dreyfi; 4) translokatsiya; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovulning kenja turning paydo bo'lishi; 7) yaylovda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
A) a-3,4; b-7 B) a-2,6; b-3 C) a-2,5; b-2 D) a-1,2; b-3,5
47. Abiotik omillar ta'siri to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
A) odamlarda kesson kasalligining yuzaga kelishi va o'simliklarning fitoaleksin ishlab chiqarishi
B) hayvonlar murdasining chirishi va gledichiyning o'zidan fitonsid ajratib chiqarishi
C) qiyaliklarda kserofitlarning o'sishi va zamburug'ning penitsill ishlab chiqarishi
D) tog'larda yashovchi odamlar qonida eritrotsitlarning ko'p bo'lishi va yorug'lik yetishmasligi natijasida odamlarda D avitamiyoz rivojlanishi
48. Komplementar irsiylanishda epistaz irsiylanish kabi ...
1) allel bo'lmagan genlarning o'zaro ta'siri kuzatiladi; 2) digeterozigota duragaylarning avlodida 9 xil genotipik sinf hosil bo'ladi; 3) belginig rivojlanishi dominant genlar soniga bog'liq bo'ladi; 4) bir gen belgiga bevosita ta'sir qilsa, ikkinchisi bilvosita ta'sir qiladi
A) 3,4 B) 2,3 C) 1,2 D) 1,4
49. Vegetativ nerv sistemasi bo'limlari va ularning boshqaradigan jarayonlar o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang.
a) orqa miya; b) uzunchoq miya;
1) sistolani tezlashtiradi; 2) sistolani sekinlashtiradi;
3) oshqozonda shira ajralishini tezlashtiradi; 4) qovuq muskullarini bo'shashtiradi; 5) oshqozon muskullari harakatini susaytiradi
A) a-1,3; b-2,4
B) a-4,5; b-2,3
C) a-1,4; b-2,5
D) a-3,4; b-2,5
50. Qaysi kasalliklar nafas olish organlari kasalliklari emas?
1) rinit; 2) faringit; 3) traxeit; 4) piyelonefrit; 5) botulizm; 6) ateroskleroz; 7) zotiljam; 8) laringit
A) 4,5,6
B) 1,2,3
C) 4,7,8
D) 4,5,7
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odamning bosh miyasiga xos bo'lmagan ma'lumotni aniqlang.
A) Bosh miya katta yarimsharlarining sezish zonasi hujayralari sezgi organlaridan kelayotgan impulslarni qabul qiluvchi oliy nerv markaz hisoblanadi
B) Bosh miyaning stvol qismidagi nerv hujayralari shartsiz reflekslarning nerv markazi hisoblanadi
C) Bosh miya shikastlanganda qo'l-oyoq tonusi pasayib, falajlangan oyoq harakatsiz osilib qoladi
D) Uzunchoq miyadan chiquvchi adashgan nerv tolasi parasimpatik nerv sistemasining bir qismi bo'lib, qorin bo'shlig'ining yuqori qismida joylashgan organlar ishini boshqaradi
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) Terining derma qavatida sovuqni va siypalashni sezuvchi retseptorlar issiqni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.
B) Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.
C) Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida perilimfa, parda labirinti ichida endolimfa suyuqligi bo'ladi.
D) Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stilog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.
54. Qaysi hasharotlar metamorfoz jarayonida og'iz a'zolari o'zgaradi?
1) chigirtka; 2) bronza qo'ng'izi; 3) ninachi; 4) to'shak qandalasi; 5) podalari; 6) tovusko'z; 7) olma mevaxo'ri
A) 6,7 B) 1,2 C) 3,4 D) 1,5
55. Butli o'rgimchak oyoq paypaslagichlariga xos xususiyatlarni aniqlang.
1) xitin po'st bilan qoplanmagan; 2) pastki jag'lar vazifasini bajaradi; 3) sezgir tukchalar bilan qoplangan; 4) yurishda ishtirok etadi; 5) yurish oyoqlariga nisbatan kalta; 6) tuyg'u organi hisoblanadi
A) 2,3,6 B) 4,5 C) 1,3,5 D) 1,4
56. Alligator bilan bir sinfda (a) va begemot bilan bir turkumga (b) birlashtirilgan hayvonlar to'g'ri keltirilgan javobni aniqlang.
A) a-gekkon, kobra, gavial; b-arxar, g'izol, zubr
B) a-And kondori, kobra, ilonbo'yin toshbaqa; b-arxar, bizon
C) a-aureliya, kabarga, yelik; b-to'ng'iz, gibbon, oqcha
D) a-kaputsin, kapcha, gatteriya guattara; b-muflon, g'izol, bizon
57. Jag'larida kurak, qoziq va oziq tishlari mavjud hayvonlarni aniqlang.
1) larcha; 2) ondatra; 3) norka; 4) qashqaldoq; 5) nutriya; 6) tovushqon; 7) sug'ur; 8) tiyin; 9) yumronqoziq; 10) olaqozan
A) 1,3,10 B) 2,5,7 C) 4,9,10 D) 6,7,8
58. Yirtqich umurtqali (a) va o'txo'r umurtqasiz (b) hayvonlarni aniqlang.
1) kojan; 2) zlatka; 3) aureliya; 4) tipratikon; 5) ko'l baqasi; 6) tillako'z; 7) suvilon; 8) termit; 9) hasva qandalasi; 10) bizon
A) a-5,7; b-2,6
B) a-1,10; b-6,9
C) a-4,5; b-2,8
D) a-1,7; b-3,6
59. Geterotrof oziqlanish xususiyatiga ega prokariot (a) va eukariot (b) organizmlarni aniqlang.
1) ossillatoriya; 2) temir bakteriyalari; 3) pichan bakteriyasi; 4) shumg'iya; 5) rafleziya; 6) kalina; 7) midiya; 8) giatsint; 9) parpi
A) a-1,2; b-5,6,7
B) a-2,3; b-6,7,8
C) a-2,3; b-4,5,6
D) a-3; b-6,8,9
60. Nukleoproteinlari yadro va sitoplazmada (a), faqat sitoplazmada (b) joylashgan organizmlarni juftlab ko'rsating.
1) herpes; 2) exinokokk; 3) batsilla; 4) achitqi; 5) ossillatoriya; 6) xlorella; 7) xrokokk; 8) batsidiya; 9) bakteriofag; 10) OITV
A) a-1,9,7; b-4,6
B) a-4,6,8; b-3,5
C) a-3,7; b-2,6
D) a-3,10; b-4,6
61. Orangutan somatik hujayrasida sodir bo'ladigan mitoz jarayoni haqida to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta; 2) anafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta; 3) profazada ikki xromatidali autosomal soni 46 ta; 4) anafazada xromosomalar soni 96 ta; 5)

- metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta; 6) interfaza G₂ davrida ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta
A) 1,6 B) 4,5 C) 2,3 D) 2,5
62. Quyida keltirilgan madaniy o'simliklar orasidan bitta markazdan kelib chiqqan o'simliklarni aniqlang.
1) tamaki; 2) sabzi; 3) arpa; 4) sholi; 5) ananas; 6) banan; 7) oshqovoq; 8) kartoshka
A) 2,6,8 B) 1,5,8 C) 2,4,7 D) 1,3,6
63. HaeIII restriktazasi uchun xos belgilarni ko'rsating.
A) to'rtta nukleotid juftligini taniydi, tarkibi bo'yicha transpazonga o'xshaydi
B) peptid bog' mavjud, to'rtta nukleotid juftligini taniydi
C) vodorod bog' mavjud, tarkibi transpazon bilan o'xshash
D) DNKni yopishqoq uchlar hosil qilib kesadi, peptid bog'larni uzadi
64. Yeryong'oqning bargi (a), guli (b) va mevasi (c) qanday tuzilgan?
A) a-juft patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva
B) a-juft patsimon, yonbargchasi; b-sariq rangda, c-quruq, qo'zoq meva
C) a-juft patsimon, yonbargchali; b-qiymiq gul; c-quruq meva, pallalari orasida to'sig'i yo'q
D) a-toq patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva, pallalari orasida to'sig'i bor
65. Nastarin qaysi jihatlari bilan tokka o'xshaydi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiymiqchiligi; 3) ro'vak to'pgul hosil qilishi; 4) barglarining novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) gulyoyasining shoxlanishi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 4,5
66. Karamdoshlar oilasi vakillarining ra'nodoshlar oilasi vakillaridan farqlarini toping.
1) gulqo'rg'oni murakkab, a'zoli; 2) barglari yonbargchali; 3) gullari to'g'ri, ikki jinsli; 4) shingil to'pgul hosil qiladi; 5) changchilari ikkita halqada joylashgan; 6) bargalari doim oddiy; 7) bargalari poyada ketma-ket joylashgan
A) 1,2 B) 3,4,7 C) 2,3,6 D) 5,6
67. Qaysi o'simlikning bargi oddiy yonbargchali (a) va murakkab yonbargchali (b) bo'ladi?
1) yantoq; 2) tok; 3) g'o'za; 4) partenotsissus; 5) burchoq; 6) liftok; 7) shirinmiya; 8) olma
A) a-6,8; b-1,5,7
B) a-1,2; b-4,5,7
C) a-2,3,8; b-1,4,5,7
D) a-2,4,6; b-5,7
68. Evernia haqidagi noto'g'ri ma'lumotni toping.
A) atmosfera havosi tozaligini ko'rsatuvchi mezon
B) tuproq hosil bo'lishida ishtirok etadi
C) poyasida xitin moddasi uchraydi
D) zamburug' bilan bir hujayrali suvo'tining simbiozi
69. Itsigak (a) va isirg'ao't (b) ga xos bo'lgan belgilarni ajrating.
1) gultojibarglarning 2 tasi qo'shilgan, 3 tasi erkin; 2) barglari oddiy yonbargsiz; 3) avtoxora o'simlik; 4) gulqo'rg'oni oddiy, tojbarsimon; 5) barglari yonbargchali; 6) sho'radoshlar oilasiga mansub; 7) dukkakdoshlar oilasiga mansub; 8) gulqo'rg'oni oddiy kosachasimon
A) a-2, 4, 6; b-1, 3, 7
B) a-1, 3, 7; b-2, 4, 6
C) a-1, 3, 5; b-2, 6, 8
D) a-2, 6, 8; b-1, 5, 7
70. Qirg'ovullarning yettisoq, murg'ob, yapon kabi kenja turlarining paydo bo'lishi (a), tur doirasida yangi populyatsiyalarning paydo bo'lishi (b) qanday jarayonlarni aks ettiradi?
A) a-divergensiya; b-konvergensiya
B) a-mikroevolyutsiya; b-mikroevolyutsiya
C) a-mikroevolyutsiya; b-makroevolyutsiya
D) a-makroevolyutsiya; b-makroevolyutsiya
71. Quyida keltirilgan madaniy o'simliklar orasidan bitta markazdan kelib chiqqan o'simliklarni aniqlang.
1) makkajo'xori; 2) ananas; 3) g'o'za; 4) tamaki; 5) zig'ir; 6) karam; 7) loviya; 8) suli
A) 2,7,8 B) 1,5,8 C) 2,4,6 D) 1,3,7
72. Paleoarktik biogeografik viloyatiga mansub tuyoqli sutemizuvchi hayvonlarni aniqlang.
1) zubr; 2) mufton; 3) sayg'oq; 4) koala; 5) maral; 6) kanna; 7) kabarga; 8) tog' kiyigi; 9) muskusli qo'y; 10) qunduz
A) 1,4,7 B) 3,5,8 C) 2,6,9 D) 2,5,10

KIMYO

73. Polimerlanish darajasi 400 ga teng bo'lgan poliakrilamid molekulasida karbonil guruhlari soni nechta?
A) 600 B) 400 C) 1200 D) 800
74. Propantriol-1,2,3 molekulasida tarkibidagi uglerod atomlarining oksidlanish darajasi yig'indisini toping.
A) -5 B) -3 C) -4 D) -2
75. Quyidagi galogenlar qatorida qaytaruvchanlik xossasi qanday o'zgaradi?
 $Br_2 \rightarrow Cl_2 \rightarrow I_2 \rightarrow F_2$ a) ortadi; b) kamayadi
A) 1-b; 2-b; 3-a B) 1-b; 2-a; 3-b C) 1-a; 2-a; 3-a D) 1-b; 2-b; 3-b
76. DNK qo'sh spirali tarkibidagi nukleotidlarda 9600 ta uglerod atomi bor bo'lsa, nukleotid tarkibida nechta sitozin bor? (nukleotidlarning 20% ini guanin tashkil etadi)
A) 300 B) 200 C) 500 D) 400
77. Qaysi aminokislota qizdirilganda akril kislota hosil boladi?
A) β -aminopropan kislota
B) β -aminobutan kislota
C) α -aminopentan kislota
D) α -aminobutan kislota
78. 59 g R-CCl₃ tarkibli gemigaloid uglevodorod suvi bilan gidrolizlanganda 29,6 g karbon kislota olindi. Olingan karbon kislotani aniqlang.
A) sirka kislota
B) chumoli kislota
C) propion kislota
D) moy kislota
79. Propanol, fenol va sirka kislotadan iborat aralashma Na metali bilan ishlanganda 8,96 litr (n.sh.) gaz ajraldi. Boshlang'ich aralashma 200 g NaOH eritmasi (NaOH ning foiz konsentratsiyasi suvnikidan 84% ga kam) bilan reaksiyaga kirisha oladi. Xuddi shunday boshlang'ich aralashma bromli suvdan o'tkazilganda 66,2 g cho'kma tushishi ma'lum bo'lsa, dastlabki aralashmadagi propanol massasini (g) aniqlang.
A) 12 B) 48 C) 24 D) 60
80. ^{x}Cr va ^{y}Fe atomlari o'zaro izoton bo'lsa, x va y uchun quyidagi munosabatlardan qaysi biri o'rinli hisoblanadi?
A) $y=x$ B) $y=x+2$ C) $x=y+2$ D) $x=y+1$
81. Qirralari $n=2$ sm bo'lgan kub shaklidagi aluminiy metali ($\rho=2,7$ g/sm³) ishqor eritmasida eritilganda qancha (litr.n.sh.) gaz hosil bo'ladi?
A) 11,2 B) 4,48 C) 13,44 D) 26,88
82. 28,8 g furfurol dan necha gramm furan olish mumkin? ($\eta=0,75$)
A) 15,3 B) 47,6 C) 27,2 D) 20,4
83. Tarkibida 1 ta sp^3-sp^2 bog' va 16 sp^3 gibrid orbital tutgan benzol gomolog(lar)ni nitrolanganda necha turdagi mononitrobirikma hosil bo'ladi? (yon zanjirning nitrolanishi hisobga olinmasin)
A) 6 B) 4 C) 10 D) 8
84. Mol nisbatlari mos ravishda 1:2:3 bo'lgan buten-1, butin-1 va butandan iborat aralashma 5 kg bromli suvni rangsizlantiradi. Agar eritmadagi bromning massasi suvning massasidan 24 marta kichik bo'lsa, reaksiya uchun olingan butan massasini (g) aniqlang.
A) 14,5 B) 43,5 C) 11,6 D) 58
85. Pirit bu-...
A) temir (II) sulfid
B) temir disulfid
C) tritemir tetraoksid
D) temir (II) sulfat
86. Benzil radikali tarkibidagi proton, neytron va elektronlar soni keltirilgan qatorni belgilang.

- A) 49; 42; 50
B) 49; 42; 48
C) 50; 6; 49
D) 49; 42; 49
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 25% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/9; 5/9; 1/3
B) 3/10; 3/10; 2/5
C) 1/6; 1/2; 1/3
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. Valent elektronining kvant sonlari $n=4$; $l=0$; $m_l=0$; $m_s=+1/2$ bo'lgan metallning oksidi va karbonatli tuzi mo'l miqdordagi xlorid kislotada eritilganda 4,48 litr (n.sh.) gaz hosil bo'lgan bo'lsa, reaksiyadan so'ng hosil bo'lgan tuzning massasini (g) aniqlang.
(Reaksiya uchun olingan oksid va karbonatli tuzning mol miqdorlari teng)
A) 30,6 B) 25,3 C) 59,6 D) 43,4
89. Mis (II) sulfat kristallogidрати tarkibida kislorodning massa ulushi vodorodnikidan 16 marta katta bo'lsa, bir mol tuzga necha mol suv to'g'ri keladi?
A) 4 B) 2 C) 3 D) 1
90. MeBr_2 tuzi o'z atomlari sonidan 7,5 marta ko'p atom tutgan suvda eritilganda bromid anionining massa ulushi 5/8 ga teng bo'ldi. Metallni aniqlang. ($a=1$, gidroliz jarayoni hisobga olmag)
A) Mg B) Ba C) Ca D) Zn
91. $2A+xB \rightarrow 2C$ reaksiyasida $0,04 \cdot 10^2$ mol A moddaning 50% sarflangan, B ning 50% ortib qolgan. Jarayon 1 litrli idishda olib borilgan bo'lsa, x ni toping. ($K_m=1$)
A) 1 B) 4 C) 2 D) 5
92. 20 g mis (II) sulfat 80 g suvda eritilib olingan eritmaning konsentratsiyasini (%) aniqlang.
A) 10 B) 40 C) 20 D) 25
93. Tarkibida noma'lum modda saqlangan 120 g eritmaning molyarligi va molyalligi 5 ga teng bo'lsa, eritmaning foiz konsentratsiyasini (%) aniqlang. ($\rho=1,2$ g/ml deb hisoblansin)
A) 100/2 B) 100/3 C) 100/6 D) 100/4
94. Nitrat kislotaning 30% li va 40% li eritmaları bo'lib, 30% li eritmadagi kislotada massasi 40% li eritmadagi suv massasidan ikki marta katta bo'lsa, ushbu eritmalar aralashtirilganda hosil bo'ladigan eritma konsentratsiyasini (%) aniqlang.
A) 26 B) 32 C) 44 D) 38
95. Eritmadagi H^+ ionlari OH^- ionlaridan 10^2 marta ko'p bo'lsa, eritmadagi pOH qiymatini toping.
A) 4 B) 9 C) 5 D) 8
96. Ortofosfat kislotada eritmasida quyidagi ionlarni ularning miqdorini ortib borish tartibida joylashtiring.
1) H_3O^+ ; 2) PO_4^{3-} ; 3) HPO_4^{2-} ; 4) H_2PO_4^-
A) 2,3,4,1 B) 1,4,2,3 C) 3,2,1,4 D) 1,4,3,2
97. Oksidlanish-qaytarilish reaksiyasida 33,4 g xlorat ionlari $2,4 \cdot N_A$ dona elektron biriktirib oldi. Qaytarilish mahsulotini toping.
A) Cl^-
B) ClO_4^-
C) ClO_2^-
D) Cl_2^0
98. Tarkibida 68 g AgNO_3 , 34 g NaNO_3 , 48 g CuSO_4 bo'lgan eritmalar solingan elektrolizorlar tok manbaiga ketma-ket ulangan. Eritmalar 6,7 A tok yordamida 2 soat davomida elektroliz qilingan bo'lsa, katodlarda (inert elektrod) ajralgan moddalar massasini (g) mos ravishda aniqlang.
A) 43,2; 0,5; 9,6
B) 43,2; 0,5; 12,9
C) 43,3; 0,5; 9,8
D) 43,3; 0,5; 16
99. 46,4 g noma'lum metal qo'sh oksidi H_2 yordamida qaytarilganda 14,4 g suv hosil bo'ldi. Metallni toping.
A) Co B) Mn C) Fe D) Pb
100. Bertole tuzi va kaliy nitratdan iborat 0,3 mol aralashma katalizator ishtirokida qizdirilganda olingan kislorod mis naychadan o'tkazildi. Bunda mis naychanning 40% i oksidlandi. Olingan nay 200 g 98% li sulfat kislotada to'liq erisa, boshlang'ich aralashmadagi kaliy xlorat massasini (g) aniqlang.
A) 4,9 B) 7,55 C) 24,5 D) 12,25
101. 0,5 mol litiy va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi litiyning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, kadmiyning massasini (g) hisoblang.
A) 22,4 B) 11,2 C) 28 D) 16,8
102. MeSO_4 ning 160 g 10%li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g $\text{MeSO}_4 \cdot 7 \text{H}_2\text{O}$ cho'kmaga tushdi. Qolgan eritmadagi tuzning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,3 B) 0,1 C) 0,2 D) 0,4
103. $x\text{CaCO}_3 = y\text{CaCO}_3 + z\text{CaO} + z\text{CO}_2$ ifodada x, y, z, z ko'effitsiyentlarning eng kichik butun qiymatdagi nisbatlari 2:1:1 bo'lsa, reaksiyaning mahsulot unumini (%) aniqlang.
A) 50 B) 53 C) 170 D) 85
104. Ucha bir xil kolbaning birinchisi havo bilan to'ldirilganda 214,5 g, ikkinchisi C_2H_2 bilan to'ldirilganda 213 g keldi. 3- kolba esa teng hajmda CO_2 va X gaz bilan to'ldirilganda 211,5 g ga teng bo'ldi. X gazni aniqlang.
A) Ne B) H_2 C) He D) NH_3
105. Ikki valentli metall bo'lagi xona haroratida xlorid kislotani 54,6 g 10 molyalli eritmasidagi HCl tugaguncha eritilganda H_2 gazi ajraldi va MeCl_2 ning 32,2% li eritmasi hosil bo'ldi. Hosil bo'lgan MeCl_2 eritmasi massasini (g) aniqlang. (Metall suv bilan reaksiyaga kirishmaydi deb hisoblansin)
A) 71 B) 66 C) 59 D) 46
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
1) $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$; 2) K_2SO_4 ; 3) $\text{CH}_3\text{COONH}_4$; 4) NaNO_2 ; 5) $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$; 6) $(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Ca}$
A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. Molekulyar massasi (m.a.b) 2 ta azot molekulasiga teng bo'lgan alkenni aniqlang.
A) buten B) etilen C) penten D) propen
108. Metan quyosh nuri ta'sirida xlorlansa, reaksiya portlash bilan borib, 18 g qattiq modda hosil bo'ladi. Reaksiya uchun kerak bo'ladigan xlor hajmini (litr, $t=0^\circ\text{C}$, 101,325 kPa) hisoblang.
A) 67,2 B) 56 C) 44,8 D) 89,6